

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри
англійської філології
№ 1 від 28 серпня 2020 року
Завідувач кафедри

В. А. Ущина

КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мові і література (англійська). Переклад
Форма навчання	Денна, заочна
Курс	4 (денна), 4 (заочна)
Семестр	8 (денна), 8 (заочна)

Луцьк 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 20 год. Консультації 8 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 70 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	англійська	

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 4 год. Самостійна робота 92 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 16 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	англійська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лесик Ірина Валеріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри англійської філології
Посада	доцент
Контактна інформація	моб. т. (095)5179852 ilesyk@eenu.edu.ua,

	ivlesyk71@gmail.com
Дні занять	(посилання на електронний розклад) Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з теоретико-методологічними засадами когнітивної лінгвістики як одного з найактуальніших напрямів сучасного мовознавства. Курс «Когнітивна лінгвістика» відкриває широкі перспективи бачення мови в усіх її різноманітних зв'язках із людиною, з її інтелектом і розумом, з усіма мисленнєвими й пізнавальними процесами, нею здійснюваними. У сферу інтересів когнітивної лінгвістики входить вивчення ментальних основ розуміння і продукування мовлення з точки зору того, як структури мовного знання репрезентуються і беруть участь в переробленні інформації.

Предмет навчальної дисципліни – роль мови у процесах концептуалізації й категоризації інтеріоризованої дійсності та внутрішнього рефлексивного досвіду.

2. Пререквізити. Курс «Когнітивна лінгвістика» логічно і змістовно пов'язаний з попередніми навчальними дисциплінами «Вступ до мовознавства», «Основи наукових досліджень», «Основи теорії мовної комунікації», «Теоретична граматики».

До *постреквізитів* (дисциплін, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення когнітивної лінгвістики) належать лінгвістика тексту, етнолінгвістика, когнітивний аналіз медіадискурсу, концептуальна метафора.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою курсу «Когнітивна лінгвістика» є розкрити науковий потенціал когнітивної лінгвістики як лінгвістичної дисципліни, в якій функціонування мови розглядається як

різновид пізнавальної діяльності, а когнітивні механізми та структури людської свідомості досліджуються через мовні явища.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з широким спектром когнітивних досліджень в мовознавстві, основними напрямками когнітивної лінгвістики, її сучасним станом і перспективами розвитку;
- навчити студентів користуватися термінологією когнітивної лінгвістики;
- сформуванати наукове лінгвістичне уявлення про сутність процесу концептуалізації та категоризації; форм репрезентації знань про світ;
- виробити у студентів уміння і навички використання методів когнітивної лінгвістики в дослідженні мови та моделюванні лінгвістичних об'єктів.

4. Результати навчання (компетентності). Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей.

Загальні компетентності:

- здатність аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі філологічних дисциплін;
- здатність здійснювати пошук, обробку, систематизацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, породжувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- здатність орієнтуватися в інформаційних та інтернет-джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати важливість суб'єктивної позиції в інформаційному просторі;

- здатність складати план, тези; формулювати (усно і на письмі) основну ідею повідомлення; підготовлювати та робити розгорнуті повідомлення / доповіді, презентації.
- здатність працювати у науковій групі, дотримуючись етичних норм та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- здатність застосовувати базові методики лінгвокогнітивного аналізу у подальшій науково-дослідній практиці;
- здатність співвідносити мовленнєву та пізнавальну діяльність людини з її загальними когнітивними здібностями;
- здатність аналізувати способи відбиття національно-культурної специфіки в мові;
- здатність здійснювати когнітивну інтерпретацію компонентів тексту та дискурсу;
- здатність аналізувати природу мовного мислення людини на матеріалі мовних явищ.

5. Структура навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Когнітивна лінгвістика» складається з двох змістових модулів відповідно кількості кредитів, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни протягом семестру.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Основні теоретичні положення когнітивної лінгвістики						
Тема 1. Специфіка когнітивної лінгвістики як науки. Об'єкт, предмет, цілі та завдання когнітивної лінгвістики.	9,5	22	1	6	0,5	ДС + ДБ + РК / 2

Тема 2. Постулати, принципи й напрями когнітивної лінгвістики	9,5	22	1	6	0,5	ДС + ДБ + РК / 2
Разом за модулем 1	19	44	2	12	1	4 бали
Змістовий модуль 2. Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття						
Тема 3. Концептуалізація. Концепт як об'єкт лінгвокогнітивних досліджень. Концептуальна та мовна картини світу.	11	2	2	6	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 4. Структура концептів. Методика концептуального аналізу.	13	2	2	8	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 5. Типологія концептів. Концепт і мовне значення. Способи представлення структур знань в мові.	13	2	2	8	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 6. Фреймова семантика. Типи фреймів.	11	2	2	6	1	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 2	48	8	8	28	4	16 балів
Змістовий модуль 3. Теорія категоризації в лінгвокогнітології						
Тема 7. Категоризація. Методи моделювання категорій.	10,5	2	2	6	0,5	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 8. Ключові положення теорії прототипів. Класифікація прототипів.	10,5	22	2	6	0,5	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 3	21	44	4	12	1	8 балів
Змістовий модуль 4. Принципи та проблеми когнітивної семантики						
Тема 9. Провідні положення та концепції когнітивної семантики. Когнітивна граматики Р. Ленекера	10,5	2	2	6	0,5	ДС + ДБ + РК / 4

Тема 10. Теорія концептуальної метафори.	10,5	2	2	6	0,5	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 11. Ментальні простори та їх інтеграція.	11	2	2	6	1	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 4	32	6	6	18	2	12 балів
Усього годин	120	22	20	70	8	40 балів

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Основні теоретичні положення когнітивної лінгвістики						
Тема 1. Специфіка когнітивної лінгвістики як науки. Об'єкт, предмет, цілі та завдання когнітивної лінгвістики.	9,5	21	0,5	12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Постулати, принципи й напрями когнітивної лінгвістики	9,5	21	0,5	12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 1	19	42	1	24	4	10 балів
Змістовий модуль 2. Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття						
Тема 3. Концептуалізація. Концепт як об'єкт лінгвокогнітивних досліджень. Концептуальна та мовна картини світу.	11	1	0,5	10	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 4. Структура концептів. Методика концептуального аналізу.	13	1	0,5	12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 5. Типологія концептів. Концепт і мовне значення. Способи представлення структур знань в мові.	13	1	0,5	12	2	ДС + ДБ + РК / 5

Тема 6. Фреймова семантика. Типи фреймів.	11	1	0,5	10	2	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 2	48	4	2	44	8	20 балів
Змістовий модуль 3. Теорія категоризації в лінгвокогнітології						
Тема 7. Категоризація. Методи моделювання категорій.	10,5	2 1	0,5	12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 8. Ключові положення теорії прототипів. Класифікація прототипів.	10,5	21	0,5	12	2	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 3	21	42	1	24	4	10 балів
Усього годин	120	8	4	92	16	40 балів

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Специфіка когнітивної лінгвістики як науки. Об'єкт, предмет, цілі та завдання когнітивної лінгвістики	6	12	Витоки когнітивної лінгвістики. Базові терміни когнітивної лінгвістики
Тема 2. Постулати, принципи й напрями когнітивної лінгвістики	6	12	Сучасний стан розвитку когнітивної лінгвістики
Тема 3. Концептуалізація. Концепт як об'єкт лінгвокогнітивних досліджень. Концептуальна та мовна картини світу	6	10	Способи формування концептів у свідомості людини
Тема 4. Структура концептів. Методика концептуального аналізу	8	12	Підходи до вивчення та опису концепту
Тема 5. Типологія концептів. Концепт і	8	12	Методи аналізу концепту в дослідженні міжкультурної

мовне значення. Способи представлення структур знань в мові			комунікації. Національно-марковані концепти
Тема 6. Фреймова семантика. Типи фреймів	6	10	Концепт і фрейм. Метод фреймового аналізу
Тема 7. Категоризація. Методи моделювання категорій.	6	12	Види категорій в англомовній свідомості
Тема 8. Ключові положення теорії прототипів. Класифікація прототипів	6	12	Відмінності поглядів на категоризацію класичної логіки й філософії Л. Вітгенштейна, Е. Рош і сучасної прототипної семантики
Тема 9. Провідні положення та концепції когнітивної семантики. Когнітивна граматика Р. Ленекера	6	-	Концепція семантичних примітивів
Тема 10. Теорія концептуальної метафори	6	-	Концептуальна метонімія
Тема 11. Ментальні простори та їх інтеграція	6	-	Застосування теорії інтеграції для пояснення різних мовних явищ
Разом:	70	92	

Враховуючи специфіку навчального курсу самостійна робота передбачає: підготовку до семінарських занять та самостійне опрацювання тем; виконання практичних завдань у позааудиторний час; систематизацію вивченого матеріалу для написання модульних контрольних робіт, підсумкових робіт.

IV. Політика оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни «Когнітивна лінгвістика» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та відповідно до програми силабусу, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять.

Результатом підготовки до семінарського заняття повинно бути: володіння понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, уміння

аргументовано викласти певний матеріал та навести наочні приклади для підтвердження теоретичного матеріалу, активна участь у загальній дискусії, змістовні доповнення та коментарі відповідей інших студентів, презентація власних навчальних пошуків.

Присутність студентів на лекційних та семінарських заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття можуть бути відпрацьовані на консультаціях. Недопустимими є запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Поточний контроль має на меті визначення рівня компетентності студентів під час проведення лекційних та практичних занять і реалізується у формі опитування, виступів на заняттях, виконання тестів, перевірки виконаних студентами науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів за результатами поточного оцінювання становить 40 балів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль відбувається у формі письмового заліку. Підсумкова (залікова) контрольна робота охоплює матеріал усього курсу та змістовно структурована завданнями різного рівня складності, з яких 20 завдань є тестовими та 10 завдань – відкритого типу. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль – 60.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали за результатами усного опитування.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно

82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 –74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics / V. Evans. – Edinburgh : Edinburg University Press. 2007. – 251 p.
2. Evans V., Green M. Cognitive Linguistics: An Introduction / V. Evans, M. Green. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. – 851 p.
3. Potapenko S.I. Introducing Cognitive Linguistics : manual for students / S.I. Potapenko. – Nizhyn :Nizhyn University Publishing House, 2013. – 136 p.
4. The Cognitive Linguistics Reader / V. Evans, B.K. Bergen, J. Zinken (eds.). – London : Equinox Publishing Ltd., 2007. – 988 p.
5. The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics / D. Geeraerts, H. Guyckens (eds.). – Oxford : Oxford University Press, 2007. – 1365p.

Додатковий перелік:

1. Вільчинська Т.П. Лінгвоконцептологія як нова наукова дисципліна поліпарадигмального типу / Т.П. Вільчинська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Мовознавство» . – 2014. – №2. – С. 64–68.
2. Воробйова О.П. Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки / О.П. Воробйова // Вісник КНЛУ. Серія «Філологія». – 2011. – №2. – С. 53–64.

3. Мартинюк А.П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики / Мартинюк А.П. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 196 с.
4. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика: учебное пособие / Маслова В.А. – Минск: ТетраСистемс, 2004. – 256 с.
5. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Приходько А.М. – Запоріжжя : “Прем’єр”, 2008. – 332с.
6. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Селіванова О. – Полтава: Довкілля - К, 2006. – 716 с.
7. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики : енциклопедичний довідник / Штерн І.Б. – Київ : АртЕк, 1998. – 335 с.
8. Cognitive Linguistics: Foundations, Scope, and Methodology. Ed. by T. Janssen and G. Redeker. Berlin, N.Y.: Mouton de Gruyter, 1999. – 270 p.
9. Fauconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Construction in Natural Languages / Fauconnier G. – Cambridge, MA: MIT Press, 1994. – 190 p.
10. Lakoff G. Metaphors We Live By / Lakoff G., Johnson M. – Chicago: University of Chicago Press, 1980. – 242 p.
11. Rosch E.H. Principles of Categorization / E.H. Rosch // Cognition and Categorization. – 1978. – №4. – P. 27–48.
12. Talmy L. Toward a Cognitive Semantics / Talmy L. – Cambridge, MA: MIT Press, 2000. – 573 p.
13. Turner M. Conceptual Integration and Formal Expression / M. Turner, G. Fauconnier // Metaphor and Symbolic Activity. – 1995. – Vol. 10 (3). – P. 183–204.
14. Wierzbicka A. Semantics, Culture and Cognition, Universal Human Concepts in Culture Specific Configuration / Wierzbicka A. – New York; Oxford: Oxford University Press, 1992. – 487 p.

